

There are no translations available.

22.12.2017, шаҳри Душанбе

Мухтарам аъзои Маҷлиси миллӣ ва вакилони Маҷлиси намояндагон!
Ҳамватанони азиз!

Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо вучуди тағйирёбии вазъи сиёсӣ ва амниятӣ чаҳон, дар роҳи пешрафти бемайлони иқтисодӣ, расидан ба ҳадафҳои стратегӣ ва ба ин васила таъмин намудани зиндагии шоистаи аҳоли бо қадамҳои устувор пеш меавад.

Аммо вақтҳои охир дар чаҳон раванди бартаричӯӣ, мусаллаҳшавии бошитоб, пайдоиши нишонаҳои марҳалаи нави “чанги сард” боиси нигарони гардидааст.

Соли чорӣ дар ғӯшаҳои гуногуни олам нооромӣ низоҳи идома ёфта, барои ҷомеаи чаҳонӣ ҳамчун айёми душвору ғарбоназ эътироф гардидааст.

Дар ин давра зиёда аз сад давлати дунё мавриди ҳамлаҳои ғайриинсонии террористон ва ифротгароён қарор гирифтааст.

Воқеият чунин аст, ки ҷугрофияи нооромӣ торафт доман паҳн намуда, таҳдиду хатарҳои глобалӣ имрӯз ба асосҳои бунёди тартибу низомии чаҳонӣ ва усулҳои муносиботи байналмилалӣ таъсиргуздор мебошанд.

Идомаи минбаъдаи ин ҳолат метавонад боиси амик гардидани таҳдиду хатарҳои сиёсӣ ва иқтисодӣ, амниятӣ ва башариву фарҳангӣ дар минтақаҳои гуногуни олам гардад.

Дар марҳалаи кунунӣ кишвари мо бо мақсади воқуниши саривақтӣ ба таҳдиду хатарҳои чаҳонӣ дар раванди ташаккули иқтисодӣ муносиби дохилӣ ва хориҷӣ тадбирҳои муассир

меандешад.

Дар ин раванд, барои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамгироии бештар бо ҷомеаи ҷаҳон ва минтақа, сохторҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ, инчунин, ба роҳ мондани ҳамкорӣҳои фарогир муҳим мебошад.

Мо ҷонибдори низоми ҷаҳонии одилона, бидуни ҷангу низоъ, густариши ҳамкорӣву шарикӣ баробар ва судманди ҳамаи кишварҳои олам, таъмини амнияти ҷаҳонӣву минтақавӣ бо роҳи созишву муколамаи созанда бар асоси Ойинномаи Созмони Милали Муттаҳид мебошем.

Бо дарназардошти воқеияти кунунӣ ва бо мақсади таъмини амнияти устувор чихати пешгирӣ аз хатарҳои афзоишдаи терроризму ифротгарӣ ва дигар таҳдидҳои замони муосир мо омодаем ҳамкорӣҳои густурдаро бо созмонҳои байналмилалӣву минтақавӣ ва кишварҳои шарик тақвият бахшем.

Бо ин мақсад дар ҳамкорӣ бо Созмони Милали Муттаҳид, Иттиҳоди Аврупо, Созмони Амният ва Ҳамкорӣ дар Аврупо ва дигар шарикони рушд моҳи майи соли 2018 дар Душанбе баргузори Конфронси байналмилалӣ сатҳи баланд дар мавзӯи муборизаи муштарак бо терроризму ифротгарӣ ва тундгарӣҳои хушунатомез ба нақша гирифта шудааст.

Таҳлили вазъии имрӯзаи ҷомеаи ҷаҳонӣ ва тамоюлҳои муносибатҳои байналмилалӣ дурустӣ роҳи интиҳобкардаи моро бар асоси татбиқи манфиатҳои миллии кишвар собит месозад.

Сиёсати «дарҳои кушода» чун меҳвари аслии муносибатҳои мо бо ҷаҳони муосир воқеӣ, дуруст ва судовар будани ҳудро нишон дод.

Ин сиёсат доираи шарикони Тоҷикистонро афзоиш бахшида, барои таъмин намудани иштироки густурдаи кишварамон дар фаъолияти созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ заминаи мусоид фароҳам овард.

Мо ин сиёсатро идома медиҳем ва дар ҷодаи таҳкими ҳамкорихо бо ҳамаи кишварҳои ҷаҳон минбаъд низ ҷораҳои зарурӣ меандешем.

Дар ин раванд, ҳимояи манфиатҳои иқтисодиву иҷтимоӣ ва амнияти Тоҷикистон, ҷалби сармояи хориҷӣ ҷиҳати татбиқи лоиҳаҳои бузурги инфрасохторӣ, эҷоди шароити мусоиди берунӣ барои рушди устувори кишвар ва таъмини беҳатарии он муҳим арзёбӣ мегардад.

Барои расидан ба ин ҳадафҳо ва ҳалли масоили вобаста ба об кишвари мо дар арсаи байналмилалӣ ва минтақавӣ чандин ташаббусҳои созандаро пешниҳод кард.

Дар натиҷа, тибқи арзёбиҳои байналмилалӣ, Тоҷикистон тайи ду даҳсолаи гузашта ташаббускори ҷаҳонии ҳалли масоили глобалӣ дар соҳаи об эътироф гардид.

Мо татбиқи пайгириҳои дипломатияи ҳамкорӣ дар соҳаи обро василаи воқеии ҳалли мушкилот дар ин самт медонем ва дар даҳсолаи оянда низ иҷрои ин нақши пешбарро идома хоҳем дод.

Соли 2018 дар айёми таҷлили ҷашни Наврӯзи байналмилалӣ ва Рӯзи ҷаҳонии об — 22 март раванди татбиқи ташаббуси нави глобалии мо — Даҳсолаи байналмилалии амал «Об барои рушди устувор, 2018-2028» расман оғоз мегардад.

Вобаста ба ин, дар мамолики гуногуни ҷаҳон, аз ҷумла кишвари мо ҷорабинҳои муҳим баргузор мешаванд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар замони истиклолияти худ ҳамкориҳои густурдаи минтақавиро воситаи муҳимтарини ҳалли масъалаҳои иқтисодиву тичоратӣ, иҷтимоӣ, экологӣ ва таъмини амнияти субот дар Осиёи Марказӣ доништа, ҷонибдори таҳкими муносибатҳои байнихамдигарии мардумони минтақа бар пояи дӯстӣ ва ҳусни эътимод мебошад.

Умумияти ҳадафу вазифаҳое, ки дар назди давлатҳои мо қарор доранд, зарурати дар минтақа муҳайё намудани фазои мусоиди рафтуомади озоди одамон, интиқоли беамониати молу сармоя ва захираҳои меҳнатиро тақозо менамояд.

Бо тақя ба ин усул мо метавонем ҳамкорихоямонро дар соҳаи амният низ густариш бахшида, якҷо бар зидди таҳдиду хатарҳои глобалии муосир дар минтақа муқовимат ва истодагари намоем.

Итминон дорем, ки ҳамгироии созандаи минтақавӣ ба манфиати ҳамаи давлату халқҳои Осиёи Марказӣ мебошад.

Дар сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳким ва густариши муносибатҳо бо кишварҳои аъзои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил мавқеи стратегӣ ва моҳияти хос дорад.

Тоҷикистон раёсати Иттиҳоди Давлатҳои Мустақилро дар соли 2018 ба душ гирифтааст.

Мулоқоти сарони давлатҳо ва ҳукуматҳои кишварҳои аъзо соли оянда дар Тоҷикистон аз муҳимтарин ҷорабинҳои раёсати мо арзёбӣ мегардад.

Дар мамлақати мо, ҳамчунин, Конфронси байналмилалӣ сатҳи баланд оид ба татбиқи Дахсолаи байналмилалӣ амал “Об барои рушди устувор, 2018-2028” ва ҷаласаи сарони ҳукуматҳои кишварҳои аъзои Созмони Ҳамкории Шанхай баргузор мегарданд, ки мақоми муҳим хоҳанд дошт.

Муносибатҳои Тоҷикистон бо давлатҳои қалӣдӣ ва дигар кишварҳои Осиё хусусияти шарикӣ пайдо карда истодаанд, ки далели равшани ҳадафҳои созандаи мо мебошанд.

Мо минбаъд низ ҳамкорихоро дар ҷунин рӯҳияи созанда бо ҳамаи кишварҳои Осиё идома хоҳем дод.

Мо чунин мешуморем, ки кумак ба эҳёи иқтисодӣ ва рушди иҷтимоии Афғонистон бехтарин роҳи истикрори сулҳу субот дар ин кишвар ва таъмини амният дар минтақа мебошад.

Аз ин рӯ, аз ҷомеаи ҷаҳонӣ даъват ба амал меорем, ки ҷиҳати дастгирии рушди иҷтимоиву иқтисодӣ ва бехтар намудани вазъи амниятии ин кишвар кумакҳои амалии ҳудро афзоиш диҳанд.

Тоҷикистон кӯшиш менамояд, ки ҳамкориҳои бегаразонаро бо Ҳукумати кишвари ҳамсоя дар ҳамаи ин соҳаҳо тақвият бахшад.

Ҳамкорӣ бо кишварҳои Аврупо ва Амрико дар сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон мақоми хосса дорад.

Мо ҷонибдори рушди минбаъдаи равобити Тоҷикистон бо ин гурӯҳи кишварҳо, ки шарикони муҳими байналмилалӣ мо махсуб мешаванд, дар асоси усулҳои ҳусни тафохум, эҳтироми яқдигар ва барои ҷонибҳо судманд мебошем.

Дар баробари ин, кишвари мо бо мақсади фаъол гардидани муносибат ва ҳамкориҳо бо кишварҳои ҷануби Африко ва Амрикои Лотинӣ тадбирҳо меандешад.

Таҳаввулоти босуръати геоиқтисодии замони муосир боиси афзоиши аҳамияти дипломатияи иқтисодӣ гардидаанд.

Аз ин рӯ, истифодаи муассир ва самараноки василаҳои дипломатияи иқтисодӣ ҷиҳати расидан ба ҳадафҳои милливу давлатӣ яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати хориҷии Тоҷикистон махсуб меёбад.

Густариши ҳамкорихои иқтисодӣ бо шарикони минтақавӣ ва ҷаҳонӣ, сохторҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ молиявӣ карзӣ бояд дар маркази тавачҷуи Ҳукумати кишвар ва ниҳодҳои дахлдори он бошад.

Ҳукумати мамлакат бояд дар татбиқи уҳдадорихои Тоҷикистон дар ҷаҳорҷӯи созмони байналмилалӣ минтақавӣ ва ҷалби бехтари ин созмони ба иҷрои барномаҳо ва лоиҳаҳои муҳими кишвар, аз ҷумла Стратегияи миллии рушд барои давраи то соли 2030 ҷораҳои зарурӣ роҳандозӣ намояд.

Зарур аст, ки дар самти пешбурди ҳамкорихои минбаъда бо мамлакатҳои хориҷӣ вазорату идораҳо фаъолияти ҳудро ҷиҳати ҳифзи мановфеи миллии кишвар, ҷалби сармояи хориҷӣ, аз ҷумла сармояи мустақим ва технологияҳои навро харҷи пурсамар роҳандозӣ намоянд.

Дар марҳалаи кунунӣ бояд ба фаъолияти давлати мо дар самти густариши ҳамкорихои башариву фарҳангӣ бо мамлакатҳои дунё боз ҳам вусъат бахшида шавад.

Миллати тоҷик соҳиби ойину суннатҳои бостонӣ ва фарҳанги қадима буда, дар тамаддуни ҷаҳонӣ саҳми сазовор гузоштааст.

Суннату ойинҳои некро ва ҷашнҳои миллии мо, мисли Наврӯз, Меҳргон ва Сада дар тӯли таърих барои тарғиби ахлоқи маънавиёти созанда хизмат кардаанд.

Аз ин рӯ, зарур аст, ки дастовардҳои маънавию моддии мардуми шарифи мо ба феҳристи умумиҷаҳонии ЮНЕСКО ворид гарданд ва нақши тамаддунсози миллати тоҷикро минбаъд низ боло баранд.

Ба ин хотир, Вазорати корҳои хориҷӣ вазифадор аст, ки ҷиҳати пешбурди самарабахши ҳадафу вазифаҳои сиёсати хориҷӣ ва густариши робитаҳои бисёрсамта бо кишварҳо ва созмони байналмилалӣ харҷи бештар талош намояд.

Хамватанони азиз!
Хозирини мухтарам!

Ҳукумати мамлакат ҳамаи захираву имкониятхоро барои таҷдиду бунёди инфрасохтори иктисодиву иҷтимоӣ, ворид намудани технологияҳои ҳозиразамон, ҳалли масъалаҳои вобаста ба соҳаҳои обу энергетика, махсусан, истифодаи манбаъҳои энергияи барқароршаванда ва татбиқи “иктисодиёти сабз”, фароҳам овардани фазои мусоид барои сармоягузориву соҳибкорӣ, рушди бахши хусусӣ ва таъмини волоияти қонун сафарбар кардааст.

Мо бояд минбаъд низ доир ба ҳифзи манфиатҳои иктисодии кишвар, истифодаи самаранокӣ оқилонаи имконияту захираҳои мавҷуда ва дарёфти сарчашмаҳои нави рушди иктисодӣ, баланд бардоштани қобилияти рақобати истеҳсолоти ватанӣ ва татбиқи технологияҳои инноватсионӣ қўшиш намоем.

Бо ин мақсад дар кишвар заминаҳои мусоид муҳайё гардида, стратегияву барномаҳои давлатӣ амалӣ шуда истодаанд.

Тайи ду соли охир татбиқи “Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030” амалӣ гардида, тадбирҳои афзалиятноки давраи аввали он ба “Барномаи миёнамуҳлати рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2016-2020” ворид шудаанд ва нишондиҳандаҳои маҷмӯии рушди иктисодӣ асосан иҷро гардида истодаанд.

Барои расидан ба ҳадафҳои пешбинишуда дар ин давра аз ҳисоби бучети давлатӣ зиёда аз 36 миллиард сомонӣ ҳудо гардида, дар солҳои 2018-2020 ба ин мақсад равона сохтани қариб 70 миллиард сомонӣ ба нақша гирифта шудааст.

Дар Паёми соли гузашта дастовардҳои Тоҷикистонро дар давраи бисту панҷ соли истиклолияти давлатӣ муфасссал баён карда будам.

Ҳоло мехоҳам таваҷҷуҳи шуморо ба дастоварду қамбудихои ҷойдошта ва вазифаҳои барои соли оянда ҷалб намоям.

Соли чорӣ нишондихандаҳои макроиктисодии кишвар дар сатҳи устувор нигоҳ дошта шуда, суръати рушди воқеии иқтисодиёт ба 7 фоиз ва ҳаҷми маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба 60 миллиард сомонӣ баробар гардид.

Тибқи дурнамо дар се соли минбаъда ҳаҷми маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ зиёда аз 30 фоиз афзоиш ёфта, то ба 82 миллиард сомонӣ расонида мешавад.

Вобаста ба ин, Ҳукумати мамлакатро зарур аст, ки натиҷаи ду соли татбиқи барномаҳои хаматарафа таҳлил карда, минбаъд ҳамаи имкониятҳои мавҷударо барои сифатнок амалӣ гардонидани он сафарбар намояд.

Ҳамзамон бо ин, самаранокӣ ва қобилияти рақобати ҳамаи иқтисодкорҳо ба таври назаррас баланд бардошта, ислохоти соҳаҳои иқтисоди миллиро идома диҳад.

Дар соли 2017 маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба ҳар нафар аҳоли нисбат ба соли гузашта 12 фоиз ва дар муқоиса бо нишондихандаи пешбинишудаи барномавӣ 8 фоиз зиёд гардида, даромади пулии аҳоли 10 фоиз афзоиш ёфт.

Рушди соҳаҳои иқтисодиёти миллий, аз ҷумла саноат 21,5 фоиз, кишоварзӣ 7,2, маблағгузорӣ ба сармояи асосӣ беш аз 6, савдои чакана 6,6 ва хизматрасонии пулакӣ 1,8 фоиз таъмин гардида, таваррум дар сатҳи 6,3 фоиз нигоҳ дошта шуд.

Қисми даромади бучети давлатӣ, дар маҷмӯъ, иҷро шуда, ҳаҷми бучети соли 2018 ба маблағи 21,3 миллиард сомонӣ ва назар ба соли 2017-ум 7,3 фоиз зиёд муайян гардид.

Ҳарчанд ки дар 11 моҳи соли 2017 содироти нисбат ба ҳамаи давраи соли гузашта 35,4 фоиз афзоиш ёфта, воридоти 10 фоиз кам шудааст, вале ин нишондиханда моро қоне карда наметавонад, зеро ҳоло ҳам қисми зиёди маҳсулот бе қорқарди нисбат ба содироти қарда мешавад.

Бинобар ин, ба масъалаҳои тақвияти рушди содирот, тезонидани чараёни диверсификатсияи истеҳсолоти ба содирот нигаронидашуда аҳаммияти махсус дода, барои коркарди ниҳии маҳсулоти кишоварзӣ, аз ҷумла пахта ва меваю сабзавот, истихроҷи маъдан, коркарди металлӯ сангҳои киматбаҳо тадбирҳои зарурӣ андешида шаванд.

Дар бучети давлатӣ вазифаҳои иҷтимоӣ он ба инобат гирифта шуда, Ҳукумати кишвар барои баланд бардоштани сатҳи неқӯаҳоии мардум пайваста ҷорачӯи менамояд.

Дар панҷ соли охир маблағгузориҳои соҳаҳои маориф аз бучети давлатӣ 2,3 баробар ва тандурустӣ 2,1 баробар зиёд шуда, соли 2017 нисбат ба соли 2016 мутаносибан 16 ғоиз ва 25 ғоиз афзоиш ёфтааст.

Бо дарназардошти рушди иқтисодиёти мамлакат ва имкониятҳои имрӯзаи молиявӣ аз 1-уми сентябри соли 2018 музди меҳнати кормандони соҳаҳои бучетӣ зиёд карда мешавад.

Аз ҷумла, музди меҳнати кормандони мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, муассисаҳои маориф, илм, фарҳанг, варзиш, тандурустӣ, муассисаҳои соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ ва дигар ташкилоту муассисаҳои бучетӣ 15 ғоиз, инчунин, музди меҳнати кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва хизматчиёни ҳарбӣ 10 ғоиз зиёд карда мешавад.

Ҳадди ақал ва ҳадди ниҳии нафақа аз рӯи синну сол ва нафақаи заминавӣ, инчунин, нафақаҳои меҳнатии шаҳрвандон ба ҳисоби миёна то 15 ғоиз, стипендияи донишҷӯён ва дигар намудҳои стипендия 15 ғоиз зиёд карда мешавад.

Чихати истифодаи самаранок ва мақсадноки маблағҳои бучетӣ, назорат ва таъмини шаффофияти хароҷоти он ҳоло ислохоти идоракунии молияи давлатӣ амалӣ гардида истодааст.

Дар раванди татбики ин ислохот мо бучетеро роҳандозӣ мекунем, ки он ба рушди мамлакат нигаронида шудааст.

Бучети рушд дар баробари иҷрои ухдадорихои иҷтимоии афзояндаи давлат ба густариши фаъолияти инноватсиониву сармоягузорӣ, татбики босифати барномаҳои соҳавӣ ва бунёди иншооти инфрасохторӣ мусоидат менамояд.

Барои баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои молиявӣ ва тақсимути истифодаи мақсадноки онҳо зарурати тақвият бахшидани қорҳо дар самти таҳияву татбики бучет дар асоси барномаҳои тарҳрезӣшуда пеш меояд.

Дар ин раванд, бояд ба усулҳои муносири арзёбии стратегияву барномаҳои қабулгардидаи рушд эътибори ҷиддӣ дода, маблағгузориҳои барномавӣ минбаъд аз рӯи натиҷа ва самаранокии он татбиқ карда шавад.

Амалӣ намудани ҷорабиниҳо вобаста ба танзими тақсимкунондагони асосии маблағҳои бучетӣ имкон медиҳад, ки самаранокии фаъолияти мақмоти давлатӣ беҳтар гардида, назорати истифодаи шаффофи молияи давлатӣ ва татбики барномаҳои соҳавӣ таъмин карда шавад.

Чунин тадбирҳо ба тақмили раванди маблағгузорӣ дар маҳал низ мусоидат менамоянд.

Бояд гуфт, ки ҳаҷми бучетҳои маҳаллӣ дар соли 2017 ба 5,3 миллиард сомонӣ расида, дар он ҳиссаи дастгирӣ аз бучети ҷумҳуриявӣ 16,7 фоизро ташкил намуд.

Бо вучуди ин, таҳлили сифати иҷрои бучет ва барномаҳои рушди иҷтимоиву иқтисодии шаҳру ноҳияҳо нишон медиҳад, ки имкониятҳои воқеии маҳалҳо ба назар ғирифта намешаванд.

Аз ин лиҳоз, мақмоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо бояд

чихати баланд бардоштани самаранокӣ ва таъмини шаффофияти истифодаи маблағҳои бучетӣ, инчунин, ташаккули сарчашмаҳои иловагии бучетҳои маҳаллӣ тадбирҳои мушаххас андешанд.

Бо мақсади боз ҳам содда, сабук ва шаффоф гардонидани чараёни андозсупорӣ Ҳукумати кишварро зарур аст, ки вобаста ба тақмили низоми маъмурикунонии андоз чорачӯӣ намояд.

Дар баробари ин, бояд шаклҳои пешниҳоди ҳисоботи оморӣ ва механизми ҷамъовариҳои маълумот мукамал гардонидани шаванд.

Вазъи низоми пуливу қарзии кишвар, баҳусус, фишори қурб ба асҳори миллий, ноустувории сармояи бонкӣ, сатҳи нокифояи қарздиҳӣ ба иқтисоди миллий ва ҷалби сармояи моро водор месозад, ки дар ин самт тадбирҳои таъхирнопазир андешем.

Соли қорӣ ҳаҷми қарздиҳӣ аз ҷониби бонкҳо нисбат ба соли 2016-ум 4 фоиз коҳиш ёфт.

Чунин вазъ дар натиҷаи фаъолияти суғуст ва саҳлангории роҳбарону масъулони як қатор бонкҳои тичоратӣ, аз ҷумла “Агроинвестбанк” ва “Тоҷиксодиротбанк” ба амал омад.

Баъди сармоякунонии давлатии ду бонки низомсоз чихати беҳтар намудани вазъи молиявии онҳо ва пардохти пасандозҳои мизочон як қатор қорҳо ба анҷом расонида шуданд.

Вале қорҳои иҷрошуда барои қурра солим гардонидани вазъи молиявии ин ду бонк кофӣ нестанд.

Аз ин хотир, Ҳукумати мамлақатро зарур аст, ки нақшаи таҷдиду солимгардонии ҷамъиятҳои саҳҳомии “Тоҷиксодиротбанк” ва “Агроинвестбанк”-ро дар муҳлатҳои қутоҳтарин таҳия ва амалӣ намояд.

Пасандозҳои ташкилотҳои қарзӣ ба санаи 30 ноябри соли 2017 маблағи қариб 9 миллиард сомониро ташкил намуда, нисбат ба ҳамин давраи соли 2016-ум 464 миллион сомонӣ ё 5 фоиз кам шудаанд.

Таҳлили сохтори қарзи ҷудогардида дар 11 моҳи соли 2017 нишон медиҳад, ки ҳаҷми он ба соҳибқории истеҳсоли ҳамагӣ 4 фоиз ва ба соҳаҳои хизматрасонӣ 43 фоиз зиёд шудааст.

Чунин вазъ ба суръати рушди соҳаҳои воқеии иқтисод ва махсусан, ба раванди саноатикунони кишвар таъсири манфӣ мерасонад.

Вобаста ба ин, Бонки миллиро зарур аст, ки дар самти гузаронидани ислоҳоти зарурии пуливу қарзӣ, муътадил нигоҳ доштани қурби пули милли, сатҳи нархҳо, ҷаъолияти бонкҳо, назорати риояи қонунгузориҳои бонкӣ ва тақмили он, паст кардани дараҷаи ҳавфҳо ва ҷорӣ намудани усулҳои идораи корпоративӣ ҷораҳои мушаххас андешад.

Бо мақсади танзими хизматрасониҳои пардохтӣ, осон ва шаффоф ғардонидани амалиёт, кам намудани истифодаи пули нақд дар муомилот ва вусъат бахшидани ҳисоббаробаркунии ғайринақдӣ тадбирҳои зарурӣ амалӣ шуда истодаанд.

Дар ин самт инфрасохтори зарурӣ бояд бо дарназардошти таҷрибаи байналмилалӣ ташаккул дода шавад.

Аммо таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки ғарҷанде соли сипаришуда шумораи дорандагони қорҳои пардохтӣ 5,5 фоиз зиёд шуда, 1,7 миллион нафарро ташкил додааст, вале то ба ҳол 95 фоизи амалиёти қортӣ бо ғирифтани пули нақд вобаста мебошад.

Дар робита ба ин, Бонки милли бояд назорати таъбики Стратегияи рушди низоми пардохтро пурзӯр қарда, доир ба насби терминалҳои пардохтӣ ва истифодаи васеи қорҳо ҷорачӯӣ намояд.

Ҳамзамон бо ин, зарур аст, ки бо мақсади таъмини рақобати солим дар бозори хизматрасониҳои бонкӣ ва дастрасии аҳоли ба воситаҳои молиявӣ, инчунин, ҷалби бештари сармоя ба ин соҳа ҳадди ақалли сармояи ойинномавӣ барои бонкҳои нафтаъсис, ки ҳоло 80 миллион сомони ро ташкил медиҳад, 50 миллион сомонӣ муқаррар карда шавад.

Таъи ду соли охир ба иқтисоди миллӣ аз ҳамаи манбаъҳои сармоягузори беш аз 22 миллиард сомонӣ равона ва аз худ карда шудааст, ки 6 миллиард сомони онро маблағи лоиҳаҳои давлатии сармоягузори ташкил медиҳад.

Дар ин давра ҷиҳати амали гардонидани 26 лоиҳа барои рушди инфрасохтори энергетикӣ, нақлиётӣ ва иҷтимоӣ 40 созишномаи қарзӣ гу грантӣ ба маблағи 7 миллиард сомонӣ ба имзо расида, татбиқ шуда истодааст.

Вобаста ба ин, Қумитаи давлатии сармоягузори ва идораи амволи давлатӣ бояд назорати ҷиддиро дар самти татбиқи босифату шаффоф ва саривактии лоиҳаҳо ба роҳ монад.

Тибқи санадҳои барномавӣ ҳиссаи баҳши хусусӣ дар сармоягузори умумӣ то соли 2020 ду баробар афзоиш дода мешавад.

Чунин ҳадаф моро водор месозад, ки ба масъалаи фароҳам овардани фазои мусоид ва ҷорӣ намудани усулҳои ҳавасмандгардонии фаъолияти соҳибқориву сармоягузори дар маҳалҳо эътибори аввалиндараҷа диҳем.

Вобаста ба таҳлили хусусиятҳои ҳоси ҳар як минтақа, захираҳои табиӣ ва инсонӣ, иқлим ва шароити ҷойгиршавии онҳо бояд таҳия ва татбиқи лоиҳаҳои гуногуни сармоягузори фаъол гардонида шавад.

Аз ин рӯ, Ҳукумати мамлакат бояд усули арзёбии фаъолияти мақомоти иҷроияи

хокимияти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳоро аз рӯи сахми онҳо дар фароҳам овардани фазои мусоид барои соҳибкорӣ, ташкили ҷойҳои нави кор ва фаъол гардонидани сармоягузори хусусӣ ҷорӣ намояд.

Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатиро зарур аст, ки якҷо бо мақомоти иҷроияи маҳаллии хокимияти давлатӣ барои ташкили марказҳо ва курсҳои баланд бардоштани маърифати ҳуқуқиву молиявӣ соҳибкдорону тоҷирон, сатҳи касбият ва малакаи онҳо ҷораҳои мушаххас андешад.

Дар баробари ин, фаъолияти минтақаҳои озоди иқтисодӣ вобаста ба ҷалби сармоя ва ташкили инфрасохтор бояд тақвият дода шавад.

Ҳукумати кишвар бояд мушкилоти ҷойдоштаи минтақаҳои озоди иқтисодиро ҳаматарафа омӯхта, барои тақвият бахшидан ба фаъолияти онҳо ва ташкили дигар минтақаҳои озоди иқтисодӣ дар ҳудуди мамлакат тадбирҳои иловагиро амалӣ намояд.

Дар мулоқоте, ки 14-уми октябри соли ҷорӣ бо соҳибкдорону сармоягуздорон баргузор шуд, масъалаҳои вобаста ба бурду боҳти соҳа муфасссал таҳлил гардида, ҳамаи пешниҳодҳои соҳибкдорон омӯхта шуданд ва ҳоло нақшаи ҷорабинҳои амалӣ шуда истодааст.

Бори дигар таъкид менамоям, ки бо вучуди дастгирии ҳаматарафаи давлат ҳолатҳои риоя нагардидани қонунгузорӣ аз ҷониби баъзе субъектҳои соҳибкорӣ ба назар мерасанд.

Дар натиҷаи санҷишҳои дар солҳои 2016 — 2017 гузаронидашуда маълум гардид, ки маблағи андоза аз ҷониби субъектҳои хоҷагидор пинҳонкардашуда 1,6 миллиард сомони ро ташкил кардааст.

Дар асоси қарори Ҳукумати мамлакат аз 27 майи соли 2017 бояд аз ҳисоби ҷор сохтору ҳадамоти Вазорати кишоварзӣ — Кумитаи бехатарии озукавории назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар заминаи се ҳадамоти Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли — Ҳадамоти давлатии ҳифзи тандурустии аҳоли таъсис дода шавад.

Таъсис додани сохторҳои зикршуда ба кам кардани такроршавии вазифаҳои ба ҳам монанд, ҳамоҳангсозии санчишҳо, сарфаи маблағҳои бучет ва кам гардидани монеаҳои барои фаъолияти соҳибкорӣ мусоидат менамояд.

Мутобики қонунҳои амалкунанда айна ҳол фаъолияти субъектҳои хоҷагидорро 78 мақоми санчишу назорат ва иҷозатдиҳандаву иҷозатномадиҳанда, инчунин, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мавриди санчиш қарор медиҳанд.

Бо сабаби он, ки санчишҳо асосан нисбат ба шахсони ҳуқуқӣ татбиқ мегарданд, дар нӯҳ моҳи соли 2017 ба ҳар як шахси ҳуқуқии фаъолияткунанда 5 санчиш рост омадааст.

Аз ин лиҳоз, зарур мешуморам, ки бо мақсади бартараф намудани санчишҳои беасосу такрорӣ ва фароҳам овардани фазои мусоид барои соҳибкорӣ ба ҳама гуна санчишҳои фаъолияти соҳибқорони истеҳсолӣ, ба истиснои санчишҳои нақшавии мақомоти андоз, Прокуратураи генералӣ, Палатаи ҳисоб, Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия ва Бонки милли дар давоми ду соли минбаъда мораторий эълон карда шавад.

Вакилони мухтарам!

Бо дарназардошти тағйирёбии вазъу талаботи бозори ҷаҳонӣ ва таъмини рушди устувори иқтисодӣ таракқӣ додани соҳаи саноат ва қоркарди маҳсулоти он то ҳадди нисбат аз ҷумлаи вазифаҳои муҳимтарин мебошад.

Ҳотиррасон менамоям, ки пешрафти ояндаи Тоҷикистон дар шакли индустриалӣ ва инноватсионӣ пешбинӣ гардида, ҷиҳати татбиқи ин ҳадаф бо истифода аз технологияҳои муосир баланд бардоштани самаранокии саноати қоркард ва қобилияти рақобати маҳсулоти ватанӣ бисёр муҳим мебошад.

Бинобар ин, Вазорати саноат ва технологияҳои нав вазифадор аст, ки дар асоси

таҳлили иқтидору имконоти минтақаҳо ва муайян намудани самтҳои афзалиятноки истеҳсолоти саноатӣ доир ба пайваста афзоиш додани коркарди ашёи хом то дараҷаи маҳсулоти нисбат ба барномаҳои соҳавиро ҷаъолона татбиқ намояд.

Барои тақвият бахшидан ба ҷаъолияти корхонаҳои саноатӣ ва бо кадрҳои баландихтисос таъмин намудани онҳо, зарур аст, ки ҳамкориҳои муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбӣ бо корхонаҳои саноатӣ дар самти омода намудани кадрҳо бо ихтисосҳои техникӣ ва технологӣ густариш дода шавад.

Соли 2017 дар шаҳру ноҳияҳои гуногун 150 корхонаи саноатӣ бо таъсиси 3 ҳазор ҷойи кор бунёд ва ба истифода супорида шуд.

Дар ин давра истеҳсоли риштаи пахтагин 2,8 баробар, қолин ва маҳсулоти он 1,6 баробар ва газворҳо 42 фоиз афзуд, ки натиҷаи тадбирҳои амалинамудаи Ҳукумати кишвар дар самти коркарди нисбат ба маҳсулоти ватанӣ мебошад.

Вобаста ба ин, зарур аст, ки барои таъмини коргоҳҳои нассочӣ бо ашёи хоми ватанӣ ва то маҳсулоти нисбат ба коркард намудани нахҳои пахта тадбирҳои иловагӣ андешида, истеҳсоли пахта дар мамлакат мунтазам афзоиш дода шавад.

Таҳлили сохтори маҳсулоти саноатӣ нишон медиҳад, ки дар кишвар истеҳсоли ангишт бомаром афзоиш ёфта, соли ҷорӣ бори аввал дар даврони соҳибистиклолӣ ба 1,7 миллион тонна расонида шуд.

Дар соли 2017 бо вучуди 21 фоиз таъмин шудани рушди саноат истеҳсоли 36 намуди маҳсулот кам шудааст.

Чунин вазъ иҷрои барномаи давлатии мусоидат ба содирот ва воридотивазкуниро мушкил мегардонад.

Тибки таҳлилҳо рушди содирот асосан аз ҳисоби корхонаҳои саноатии солҳои охир бунёдгардида таъмин шуда истодааст.

Танҳо дар зарфи солҳои 2016-2017 содироти маҳсулоти маъдан дуюним баробар афзуда, ҳиссаи он зиёда аз 45 фоизро ташкил додааст.

Яъне гуногуншаклии содирот ҳоло ҳам дар сатҳи зарурӣ таъмин нагардидааст, ки ин вобастагии кишварро аз омилҳои берунӣ зиёд мегардонад.

Бинобар ин, Ҳукумати мамлакат бояд чихати гузаронидани таҳлилии имкониятҳои афзоиш додани ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти содиротӣ бо арзиши баланди иловашуда ва ба роҳ мондани истеҳсоли молҳои ивазкунандаи воридот чорачӯӣ қарда, лоиҳаи Конуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи дастгирии содирот ва баланд бардоштани қобилияти рақобат»-ро таҳия намояд.

Хозирини гиромӣ!

Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ яке аз кишварҳои татбиқкунандаи “иктисодиёти сабз” маҳсуб ёфта, аз лиҳози истифодаи манбаъҳои таҷдидшавандаи энергия дар қатори шаш мамлақати пешсафи сайёра қарор дорад, зеро 98 фоизи барқ тавассути нерӯгоҳҳои барқи обӣ истеҳсол мешавад.

Дар баробари бунёди иншооти нави тавлиди нерӯи барқи обӣ имрӯз зарурати таҷдиди нерӯгоҳҳои амалкунанда пеш омадааст, ки сармоягузориҳои зиёдро тақозо менамояд.

Лоиҳаи таҷдиди нерӯгоҳи барқи оби “Норак” дар ду марҳала бо ҳаҷми 6 миллиард сомонӣ пешбинӣ шуда, марҳалаи якуми он оғоз ёфт.

Дар самти татбиқи лоиҳаи таҷдиди нерӯгоҳи барқи оби “Сарбанд” ба маблағи 1,1 миллиард сомонӣ корҳо оғоз ёфта, агрегати якуми он соли 2018 ба қор андохта

мешавад.

Нерӯгоҳи барқи обии “Кайроққум” яке аз кухнатарин нерӯгоҳҳо буда, аз соли 1957 мавриди истифода қарор дорад.

Барои таҷдиди ин нерӯгоҳ 600 миллион сомонӣ ҷалб гардида, қорҳо тибқи лоиҳа соли оянда оғоз мешаванд.

Дар маҷмӯъ, барои таҷдиди нерӯгоҳҳои амалкунанда беш аз 8 миллиард сомонӣ равона мегардад.

Барои бунёди нерӯгоҳи барқи обии “Роғун” соли 2017-ум аз ҳамаи манбаъҳо 4 миллиарду 700 миллион сомонӣ харҷ гардид ва дар соли 2018 ба ин мақсад қариб 5 миллиард сомонӣ пешбинӣ шудааст.

Илова бар ин, ҳоло барои нафсозии системаи энергетикӣ кишвар ва бунёди инфрасохтори зарурии содироти он татбиқи 7 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ ба маблағи 8,1 миллиард сомонӣ идома дошта, дар маҷмӯъ, барои рушди соҳа беш аз 21 миллиард сомонӣ (яъне 2 миллиарду 400 миллион доллари амрикоӣ) равона гардидааст.

Бо роҳандозӣ гардидани тадбирҳои Ҳукумати мамлакат дар ин самт мо тавонистем, ки аввалин бор дар замони соҳибистиклолӣ дар давраи тирамоҳу зимистон аҳолии кишвар ва соҳаҳои иҷтимоиву иқтисодиро бо нерӯи барқ бе маҳдудият таъмин намоем.

Дар баробари ин, истеъмолкунандагон ва тамоми сокинонро зарур аст, ки барои кам кардани талафоти нерӯи барқ ва истифодаи сарфакоронаи он, аз ҷумла тавассути истифодаи васеи технологияҳои каммасраф кӯшиш намоянд.

Дар ин сурат мо метавонем дар се соли оянда ба истиклолияти энергетикӣ ноил гардем.

Бинобар ин, Ҳукумати кишвар вазифадор карда мешавад, ки доир ба такмили низоми ташкиливу идоракунии таъминот бо барқ, аз ҷумла оид ба таҷдиди сохтори Ширкати «Барқи Тоҷик», бахисобгирӣ, кам намудани талафоти техникӣ ва нерӯи барқ ва баланд бардоштани маърифати аҳоли чихати истифодаи оқилонаи он тадбирҳои зарурӣ андешад.

Тарифи миёнаи як киловатт-соат нерӯи барқ ба аҳоли дар кишварҳои аъзои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил, ба мисли Қазоқистон 30 дирам, Россия 38-40 дирам, Беларус 44-45 дирам, Ўзбекистон 53-55 дирам, Арманистон — 80 дирам буда, дар Аврупо, аз ҷумла Дания, Олмон, Белгия ва дигарҳо ҳатто 2,8-3 сомони ро ташкил медиҳад. Дар Тоҷикистон нархи як киловатт соат барқ ҳамагӣ 17 дирамро ташкил медиҳад.

Вакилони мухтарам!

Ҳукумати мамлакат чихати ноил шудан ба ҳадафи то соли 2030 ба кишвари транзитӣ табдил додани Тоҷикистон дар замонҳои соҳибистиклолӣ лоиҳаҳои давлатии сармоягузорию бо ҷалби беш аз 12 миллиард сомонӣ амалӣ гардонидаст.

Имрӯзҳо таҷбиқи лоиҳаҳои давлатии сармоягузорию доир ба таҷдиди роҳи Душанбе — Кӯргонтеппа, Хучанд — Исфара, Кӯлоб- Шамсиддини Шохин, Шкев — Қалъаихумб, Темурмалик — Балҷувон — Ховалинг ва китъаҳои дигар ба маблағи 7,7 миллиард сомонӣ идома дорад.

Лоиҳаҳои таҷдид ва бунёди роҳҳои мошингарди Обигарм — Нуробод (86 километр), Қалъаихумб — Ванҷ (93 километр), китъаи Хучанд-Конибодом роҳи Хучанд — Исфара (130 километр), Кӯргонтеппа — Данғара — Кӯлоб (155 километр) ва дар маҷмӯъ, беш аз 500 километр дар марҳалаи омӯзиш ва лоиҳакашӣ қарор доранд.

Тибқи рейтингҳои Форуми ҷаҳонии иқтисодӣ дар доираи нишондиҳандаи қобилияти рақобати байналмилалӣ Тоҷикистон аз ҷихати сифати роҳҳо ва рушди инфрасохтор маъкеи хубро ишғол намуда, дар ин ҷода ба ҳайси кишвари пешқадам дар минтақа арзёбӣ гардид.

Вале бо вучуди ин, мо бояд дар самти бунёди роҳҳо ва ба меъёрҳои байналмилалӣ ҷавобгӯ гардонидани онҳо корҳои зиёдро ба анҷом расонем.

Чунонки дар Паёми соли гузашта иброз намудам, дар давраи миёнамуҳлат таҷдид ва азнавсозии зиёда аз 2000 километр роҳҳои мошингарди ба меъёрҳои замонавӣ мувофиқ пешбинӣ шудааст.

Дар баробари ин, бори дигар таъкид менамоям, ки таъмиру таҷдид ва нигохдории роҳҳои дохилишаҳриву байниноҳиявӣ ва шаҳраку дехот вазифаи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо мебошад ва дар ин самт корҳо бояд тақвият дода шаванд.

Вобаста ба ин, Вазорати нақлиёт якҷо бо дигар соҳтору мақомот оид ба ташкили терминалҳои наздисарҳадӣ ва марказҳои логистикӣ, долонҳои нақлиётӣ ва ба меъёрҳои байналмилалӣ ҷавобгӯ гардонидани хизматрасониҳо лоиҳаҳои дахлдорро таҳия ва бо ҷалби сармояи дохиливу хориҷӣ амалӣ намояд.

Таъмин намудани аҳоли бо маҳсулоти хушсифат, ки шартҳои асосии солимии мардум мебошад, яке аз масъалаҳои муҳим ба ҳисоб меравад.

Вале ҳолатҳои аз ҷониби соҳибкорону тоҷирон бо ҳар роҳу васила ба бозори истеъмолии кишвар ворид намудани маҳсулоти пастсифат ба назар мерасанд, ки ба саломатии шаҳрвандон зараровар аст.

Ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки барои муқаммал гардонидани низоми идораи давлатии санитариву фитосанитарӣ, стандартизатсия, сертификатсия ва назорати байторӣ тағйироти соҳтории заруриро амалӣ намояд.

Чихати пешгирии воридоти молу маҳсулоти пастсифат ва ғайристандартӣ мақомоти ваколатдорро зарур аст, ки доир ба риояи хатмии Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар

бораи химояи ҳукуки истеъмолкунандагон» чораҳои таъхиринопазир андешанд ва дар ин самт Барномаи бехатарии маҳсулоти озукавориро таҳия ва амалӣ намоянд.

Тибки маълумоти Прокуратураи генералӣ фаъолияти гурӯҳи корӣ вобаста ба санчиши сифати маҳсулоти воридотӣ дар 196 ширкати тичоратӣ нишон дод, ки ба кишвар ҳамасола 500-600 тонна бозичаҳои гуногун аз 20 давлати дунё ворид мешаванд, ки 90 фоизи онҳо аз рӯи сифат ба талаботи бехатарӣ мувофиқ нестанд ва ба саломатии кӯдакон зараровар мебошанд.

Бо мақсади рушди соҳаи парандапарварӣ дар кишвар ва таъмин намудани бозори истеъмоли бо маҳсулоти хушсифати ватанӣ чорӣ кардани чораҳои хавасмандгардонӣ ва имтиёзҳо доир ба андоз зарур аст.

Дар робита ба ин, соҳаи парандапарварӣ оид ба истехсоли маҳсулоти озука яке аз самтҳои афзалиятнок эълон гардида, воридоти технологияву таҷхизот ва мавод барои таъминоти соҳа аз ҳамаи андозу пардохтҳо озод карда шавад.

Дар баробари ин, технологияи нигохдории маҳсулоти ғуштӣ дар сатҳи зарурӣ ва тибки меъёрҳои қабулшуда таъмин нагардидааст ва соҳибкоронро зарур аст, ки дар ин самт низ чораҷӯӣ намоянд.

Солҳои охир истехсоли меваю сабзавот афзоиш ёфта истодааст, вале содироти он дар 11 моҳи соли равон 23 фоиз кам шудааст.

Аз ин бармеояд, ки сарфи назар аз талаботи зиёди шарикони асосии тичоратиамон ба меваю сабзавоти аз ҷиҳати экологӣ тозаӣ мо, имкониятҳои мавҷуда дар самти коркард, бандубаст ва содироти онҳо ба таври зарурӣ истифода нашудаанд ва сохтору мақомоти марбута дар ҳалли ин масъала бояд мунтазам чораҷӯӣ намоянд.

Ҳукумати кишвар вазифадор карда мешавад, ки бо дарназардошти талаботи воқеии аҳолии мамлакат ба маводи озука ва дастрасии сокинон ба гизои хушсифат барномаи нави давлатии амнияти озукавориро таҳия ва татбиқ созад.

Истифодаи самараноки обу замин ва зиёд кардани ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ бе ворид намудани технологияҳои нав ва риояи қоидаҳои муносири агротехникии парвариши зироатҳо ғайриимкон мебошад.

Дар панҷ соли охир беш аз 10 ҳазор техникаву таҷҳизоти кишоварзӣ ба маблағи 570 миллион сомонӣ ворид карда, барои ин дар ҳаҷми беш аз 200 миллион сомонӣ имтиёзҳо татбиқ гардиданд.

Вобаста ба ин, Ҳукумати мамлакат, Вазорати саноат ва технологияҳои нав вазифадор карда мешаванд, ки қорро дар самти таъсиси қорхонаҳои муштарак доир ба истеҳсоли техникаи таъиноти кишоварзӣ дар дохили кишвар ба роҳ монанд.

Вазорати кишоварзӣ, Қумитаи давлатии идораи замин ва геодезӣ, Агентии беҳдошти замин ва обёрӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ бояд бо ҷалби соҳибқорони ватанӣ ву ҳориҷӣ ҷихати беҳтар намудани ҳолати мелиоративии заминҳо, ба роҳ мондани усулҳои интенсификации истеҳсолоти кишоварзӣ, қурра ба ғардиши кишоварзӣ ворид намудани заминҳои боир, маҳсусан, баланд бардоштани маданияти истифодаи замин ҷорачӯӣ намоянд.

Дар баробари ин, дар самти зиёд намудани майдони боғу тоқзор ва ба ин васила афзун ғардонидани истеҳсоли меваҳои аз ҷихати экологӣ тоза, ба стандартҳои ҷаҳонӣ мутобиқ ва ба содирот ниғаронидашуда тадбирҳо андешида шаванд.

Дар ин ҷода, бо ҷалби сармояи дохиливу ҳориҷӣ бунёд намудани қорхонаҳои қоркарди маҳсулоти кишоварзӣ, марказҳои логистикӣ ва сардхонаҳо, инчунин, беҳтар намудани қорҳои бозорёбӣ (маркетинг) низ аз ҷумлаи вазифаҳои муҳим мебошад.

Ҳозирини мухтарам!

Сайёҳӣ яке аз соҳаҳои муҳими бо шугл фаро гирифтани аҳолии қобили меҳнат, баланд

бардоштани сатҳи зиндагии мардум, рушди дигар соҳаҳои хизматрасонию истехсолӣ, инчунин, муаррифкунандаи таъриху фарҳанг, табиат ва анъанаҳои милли ба ҳисоб меравад.

Барои рушди ин соҳа дар кишвар ҳамаи заминаҳои зарурии меъёрии ҳуқуқӣ фароҳам оварда шуда, илова бар ин, як силсила чораҳои ҳавасмандкунӣ низ татбиқ гардидаанд.

Аз ҷумла, воридоти таҷҳизот ва масолеҳи сохтмон барои иншооти сайёҳӣ аз пардохтҳои андозу гумрук ва ширкатҳои сайёҳӣ дар панҷ соли аввали фаъолиятҳои аз пардохти андоз аз ғойида озод карда шудаанд.

Кобили зикр аст, ки тайи солҳои охир дар Тоҷикистон низоми соддакардашудаи раводид барои шаҳрвандони 80 кишвари ҷаҳон ҷорӣ гардида, шабакаи ягонаи электронӣ ба ҷор андохта шудааст.

Тибқи арзёбии соҳмонҳои бонуфузи байналмилалӣ ҳоло Тоҷикистон аз лиҳози низоми соддаи ғирифтани раводиди навіи сайёҳӣ дар рӯйхати панҷ кишвари пешсафи ҷаҳон мавқеи ҷорумро ишғол менамояд.

Аммо сатҳи иҷроии корҳо дар самти рушди соҳаи сайёҳӣ, аз ҷумла ҷиҳати бунёди иншоот ва баланд бардоштани сифати хизматрасонӣ ҳамоно беҳбудӣ металабад.

Шароити мусоиди табиӣ ва иқлими Тоҷикистон барои ба роҳ мондани хизматрасонии муосири сайёҳӣ ва инкишофи намудҳои гуногуни он имконияти беҳтарин муҳайё кардааст.

Танҳо зарур аст, ки инфрасохтори муосир бунёд ва сифати хизматрасонӣ дар сатҳи байналмилалӣ ба роҳ монда шавад.

Айни ҳол дар қонунгузории мо муҳлати бақайдгирии шаҳрвандони кишварҳои ҷаҳон, ки бо

Ҷумҳурии Тоҷикистон низоми раводид доранд, то 3 рӯз муайян шудааст.

Таҷриба ва омӯзиш нишон медиҳад, ки муҳлати зикршуда барои шаҳрвандони хориҷӣ кофӣ нест.

Аз ин хотир, Ҳукумати мамлакат доир ба масъалаи то 10 рӯзи корӣ дароз кардани муҳлати бақайдгирӣ дар мақомоти қорҳои дохилӣ қарори дахлдор қабул намояд.

Раванди додани раводид бе муҳайё сохтани инфрасохтори дахлдор дар сарҳади давлатӣ ғайриимкон аст.

Аз ин рӯ, тамоми гузаргоҳҳои сарҳадии Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд ба шабакаи ягона пайваست карда, низоми идоракунии тақмил дода шавад.

Ҳукумати мамлакат вазифадор карда мешавад, ки масъалаи мазкурро дар муҳлати ду моҳ ҳаллу ҷаррӯғ намояд.

Ба Ҳукумати рушди сайёҳӣ супориш дода мешавад, ки барои инкишофи намудҳои гуногуни сайёҳӣ, таъсиси инфрасохтори зарурӣ, омода намудани маводи иттилоотӣ ва хатсайрҳои нав дар мавзеҳои гуногуни кишвар, инчунин, тақмили қонунгузорию танзимкунандаи фаъолияти соҳа қораҳои зарурӣ андешида, лоиҳаи Стратегияи рушди сайёҳиро барои давраи то соли 2030 омода ва барои баррасӣ ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод намояд.

Яке аз масъалаҳои ҳалталаб барои рушди сайёҳӣ баланд бардоштани сатҳи сифати хизматрасонию мусофиркашонӣ аз ҷониби Ширкати ҳавопаймоии давлатии “Тоҷик Эйр” ва Қорҳои воҳиди давлатии “Роҳи охани Тоҷикистон” мебошад.

Қуҳнаӯ фарсуда шудани парки техникӣ, номуқаммалии сохтори идоракунии ва вазъи душвори молиявӣ сатҳи роҳи инкишофи соҳаҳои зикршуда ғардидааст.

Зарур мешуморам, ки чихати навсозии техникии ширкат ва корхонаи мазкур ва ба ин васила баланд бардоштани сатҳу сифати хизматрасонӣ ба мусофирон воридоти хавопаймоҳо, локомотивҳо ва вагонҳои замонавӣ мусофиркаш пурра аз пардохти бочи гумрукӣ ва андоз аз арзиши иловашуда озод карда шавад.

Ҳамзамон бо ин, ба Ҳукумати кишвар супориш дода мешавад, ки барои баланд бардоштани қобилияти рақобати Ширкати давлатии “Тоҷик Эйр” барномаи махсуси дастгирии давлатии онро таҳия ва амалӣ намояд.

Бо мақсади таракқӣ додани соҳаи сайёҳӣ, муаррифии шоистаи имкониятҳои сайёҳии мамлакат ва фарҳанги милли дар арсаи байналмилалӣ, инчунин, ҷалби сармоя ба инфрасохтори сайёҳӣ пешниҳод менамоям, ки соли 2018 дар кишвар Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунароҳои мардумӣ эълон карда шавад.

Дар ин рағанд, Ҳукумати мамлакатро зарур аст, ки барои рушди ҳунароҳои мардумӣ ба соҳибкорон ва ҳунармандон ҷудо намудани қарзҳои имтиёзнокро тавассути Фонди дастгирии соҳибкорӣ васеъ ба роҳ монанд.

Инчунин, бо мақсади ҳавасмандгардонии аҳоли чихати истехсоли молҳои ниёзи мардум дар хона ва рушди ҳунароҳои мардумӣ аз 1 январи соли 2018 ғуруши ҷунин молу маҳд аз пардохти ҳамаи намуҳҳои андоз озод карда шавад.

Ҳотирнишон месозам, ки тақмили низоми идоракунии давлатӣ ва пешниҳоди хизматрасониҳои босифат самти муҳими ислоҳоти иқтисодӣ ба ҳисоб меравад.

Ҳалли муваффақонаи масъалаҳои рушди минбаъдаи кишвар, пеш аз ҳама, бо самаранокии низоми идоракунии, баланд бардоштани масъулияти хизматчиёни давлатӣ, бартараф намудани монеаҳои сунъӣ ва таъмини шаффофияти ғайолияти мақомоти давлатӣ алоқаманд мебошад.

Аз ин лиҳоз, Ҳукумати мамлакат бояд корхоро дар самти тақмили низоми идоракунии давлатӣ батадрич идома дода, асосҳои банақшагирии стратегиро дар сатҳи марказӣ ва маҳаллии идоракунии тархрезӣ ва амалӣ намояд.

Вакилони арҷманд!

Нишондиҳандаҳои рушди нерӯи инсонӣ аз се самти асосӣ – дастрасӣ ба таҳсилот, тандурустиву дарозумрӣ ва сатҳи шоистаи зиндагӣ иборат мебошанд.

Ҳукумат барои беҳтар гардидани вазъ дар самтҳои мазкур барномаҳои давлатӣ ва тадбирҳои иловагиро амалӣ карда, дар ду соли охир ба дастовардҳои назаррас соҳиб гардидааст.

Махсусан, мо дар соҳаи илму маориф иқдомоти ҷиддиро роҳандозӣ карда, ислохот ва навсозиро босуръат пеш бурда истодаем.

Соли 2017 аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳо ҷихати сохтмон ва азнавсозии муассисаҳои таълимӣ зиёда аз 400 миллион сомонӣ сарф гардида, 24 ҳазор ҷойи нишаст муҳайё карда шуд.

Соли 2018 ин раванд идома ёфта, маблағҳои бучети давлатӣ ва лоиҳаҳои сармоягузорӣ ба ин самт рағбона карда мешаванд.

Инчунин, бо қарори Ҳукумати Тоҷикистон “Барномаи давлатии таъмини муассисаҳои таҳсилоти умумии ҷумҳурӣ бо кабинетҳои фанӣ ва озмоишгоҳҳои мутахассиси таълимӣ барои солҳои 2018- 2020” қабул гардид.

Нишондиҳандаҳои дараҷаи таҳсилот собит месозанд, ки саводноқӣ миёни аҳолии калонсол боло рафта, ҳиссаи шахрвандоне, ки таҳсилоти ибтидоӣ, миёна ва олии касбӣ мегиранд, бамақоратиб афзуда истодааст.

Мувофиқи назарсанҷие, ки созмонҳои бонуфузи ҷаҳонӣ доир ба кишварҳои рӯ ба инкишоф анҷом додаанд, соли 2017 Тоҷикистон аз рӯи 4 нишондиханда: дастрасӣ ба таҳсилот, сифати таҳсилот, сармояи инсонӣ ва қобилияти рақобати он дар миёни 101 давлати ҷаҳон ҷойи 54-умро соҳиб шудааст.

Аз рӯи ин таҳлил Тоҷикистон дар фазои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил яке аз ҷойҳои аввалинро ишғол менамояд.

Албатта, ин дастоварди хуб аст, аммо мо набояд бо ин нишондиханда қонеъ шуда, таваҷҷуҳро ба ин соҳаи ҳаётан муҳим кам намоем.

Баръақс, моро зарур аст, ки боз ҳам зиёдтар заҳмат кашеда, ба масъалаи таълиму тарбия афзалияти бештар диҳем, сатҳи сифати таълимиро дар ҳамаи зинаҳо бештар кунем, барои таҳсилоти босифат аз тамоми имконот истифода карда, заминаҳои моддӣ-техникии муассисаҳои таълимиро таҳким бахшем ва самарабахшии ҷаҳонӣ онҳоро таъмин намоем.

Барои ин, мо бояд нишондихандаҳои таъмини сифатро дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот бо стандартҳои ҷаҳонӣ наздик созем, ҳамкории муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбиро бо субъектҳои бозори меҳнат густариш бахшем, дараҷаи рушди низомии инноватсияи миллии ва нишондихандаҳои азҳудкунии технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсиониро бештар гардонем.

Зеро сифати омодагӣ мутахассисони оянда аз ҳамаи омилҳо вобастагӣ дошта, имкон медиҳад, ки мо дар соҳаи маориф ба натиҷаҳои боз ҳам бештар ноил гардем.

Дар робита ба ин, Вазорати маориф ва илмро зарур аст, ки ҷиҳати боло бурдани сатҳи сифати дониши хонандагонро донишҷӯён, омӯзиши илмҳои муосир ва забонҳои хориҷӣ тадбирҳои иловагӣ андешида, ба масъалаи баланд бардоштани ҳисси ҳамаҷониби миллии, ватандӯстӣ, ифтихори ватандорӣ ва дар рӯҳияи инсонпарварӣ тарбия намудани насли навраси кишвар таваҷҷуҳи аввалиндараҷа зоҳир намоем.

Сармояи инсонӣ ҳамчун муҳаррики пуриктидор ба пешрафти инноватсия ва технологияҳои нав мусоидат мекунад ва бинобар ин, илми муосири ватанӣ бояд ҷавононро бештар ба илмомӯзӣ, татбиқи лоиҳаҳои инноватсионӣ ва таҳқиқи масъалаҳои иқтисодӣ рақамӣ сафарбар намояд.

Махсусан, вусъат додани раванди ихтироъкорӣ, азхудкунии технологияҳои инноватсионӣ ва ҷорӣ кардани онҳо дар истехсолоти вазифаи аввалиндараҷаи олимони кишвар махсуб меёбад.

Тибқи маълумот аз 14 ҳазор пириҳе, ки дар кишвари мо ба қайд гирифта шудааст, дар давоми 40 соли охир бо сабаби гармшавии иқлим ҳазор пириҳ аз байн рафтааст ва ин раванди солҳои охир босуръат идома дорад.

Бо дарназардошти чунин вазъ, Академияи илмҳо дар сохтори худ Маркази омӯзиши пириҳхоро таъсис дода, мониторинги доимии пириҳҳо ва дигар сарчашмаҳои оби кишварро ҷиддӣ ба роҳ монанд.

Ҳамзамон бо ин, муассисаҳои илмӣ Академияро зарур аст, ки таҳқиқотро доир ба гуногунии биологӣ, сарватҳои табиӣ зеризаминӣ, ҷустуҷӯи геологӣ, корҳои бостоншиносӣ ва омӯзиши таъриху фарҳанги миллати тоҷик идома бахшанд.

Дар шароити имрӯза, ки илму технология бо суръати қайҳонӣ пеш рафта истодааст, олимони кишварро зарур аст, ки ҷиҳати баланд бардоштани қобилияти рақобати илми ватанӣ корҳои таҳқиқотиву технологиро вусъат бахшанд.

Тамоюли ҷаҳонишавии фарҳанг ба яке аз проблемаҳои глобалии асри XXI табдил ёфта, талабот нисбат ба сатҳи маънавияти инсон, тарбия ва ташаккули наслҳое, ки вазифаҳои азими бунёди ҷомеаи навин дар даврони соҳибистиклолии миллати тоҷик ба зиммаи онҳо гузошта хоҳад шуд, торафт меафзояд.

Дар ин марҳалаи муҳим максаду вазифаҳои фарҳанг бештар ба масъалаҳои ташаккули маънавият, омӯзиши амиқи таъриху фарҳанги гузаштаву муосири халқи тоҷик, баланд бардоштани ифтихори миллии ва ҳисси ватандӯстиву ватандорӣ, инчунин, дар тафаккури мардум ва махсусан, наврасону ҷавонон густариш додани эҳсоси эҳтиром ба мукаддасоти милливу рамзҳои давлатӣ равона мегардад.

Аз ҷониби Ҳукумати кишвар дар даҳ соли охир Китобхонаи миллии ва Осорхонаи миллии бунёд гардида, бинои аксари театрҳои касбӣ ва муассисаҳои фарҳангӣ дар мамлакат, аз ҷумла ду театри академӣ дар шаҳри Душанбе аз таъмири асосӣ бароварда, дар шаҳру ноҳияҳои гуногуни мамлакат беш аз 20 театр ва касру марказҳои муосиру мучаххази фарҳангӣ сохта, ба истифода дода шуданд.

Барои тайёр кардани кадрҳои соҳаи фарҳанг ду муассисаи таҳсилоти олии касбӣ – Консерваторияи миллии ва Донишқадаи давлатии санъати тасвирӣ ва дизайн таъсис дода, Донишқадаи давлатии фарҳанг ва санъати ба номи Мирзо Турсунзода пурра аз таъмири асосӣ бароварда, оркестри мукаммали симфонӣ иборат аз 120 нафар ташкил карда шуд.

Дар баробари ин, дар хориҷи кишвар садҳо нафар мутахассисони соҳаи фарҳанг тарбия ёфта, иддае аз онҳо аллакай дар театрҳои касбӣ ва муассисаҳои фарҳангӣ фаъолият карда истодаанд.

Бо вучуди ин, ҳоло ҳам нарасидани кадрҳои баландсифатии соҳаи фарҳанг мушоҳида мешавад.

Аз ин рӯ, Вазорати фарҳанг вазифадор аст, ки дар доираи татбиқи “Барномаи давлатии тайёр кардани мутахассисони соҳаи фарҳанг, санъат ва таъҷу нашр барои солҳои 2018-2022” мушкилоти ҷойдоштаро бартараф намояд.

Ҳамчунин, моро зарур аст, ки фаъолияти муассисаҳои таълимии санъату ҳунар, осорхонаву китобхонаҳо, театрҳо ва марказҳои фарҳангиро беҳтар гардонем, аҳли ҷомеа ба ин муассисаҳо ҳарчи бештар ҷалб кунем ва бо ин роҳ ба раванди баланд бардоштани сатҳи маърифату маънавияти аҳли ҷомеа, алалхусус, наврасону ҷавонон, яъне наслҳои ояндасозии миллат ва рушди фарҳанги миллии тақони ҷиддӣ бахшем.

Вакилони мухтарам!

Ҳукумати мамлакат, бо дарназардошти он, ки саломатии мардум шартӣ муҳимтарини пешрафти мамлакат мебошад, ба ҳалли масъалаҳои вобаста ба тандурустии аҳоли эътибори аввалиндараҷа медиҳад.

Дар давоми 26 сол дар кишвар барои таъмин намудани аҳоли ва соҳаҳои иҷтимоӣ бо оби тозаву босифати нӯшокӣ, ки омили асосии ҳифзи саломатӣ мебошад, ба маблағи қариб 1 миллиард сомонӣ лоиҳаҳои давлатии сармоягузорӣ ва кумаки беруна амалӣ гардида, дар ин самт татбиқи лоиҳаҳо боз ба маблағи 1,2 миллиард сомонӣ идома дорад.

Дар соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ислохот бомаром идома ёфта, дар натиҷаи мунтазам афзудани маблағгузорӣ дар ду соли охир садҳо муассисаҳои нави тандурустӣ, ки дорои таҷҳизоти замонавии тиббӣ мебошанд, мавриди истифода қарор гирифта, сатҳи сифати хизматрасонии тиббӣ ба аҳоли беҳтар шуда истодааст.

Бо вучуди пешравӣ, бояд гуфт, ки дар соҳа ҳоло ҳам як силсила мушкилоте боқӣ мондаанд, ки ислоҳи саривақтӣ меҳоханд.

Тоҷикистони мо дорои неъматҳои бебаҳои табиӣ — обҳои табобативу гиёҳҳои шифобахш буда, муҳит ва табиати кишварамон барои рушди соҳаи дорусозӣ ва бунёди истироҳатгоҳҳо дар мавзеи обҳои шифобахш бисёр мувофиқ мебошад.

Вале истифода аз ин имконот ва ташкили инфрасохтори муносири табобативу солимгардонӣ ҳанӯз қонеъкунанда нест.

Дар Паёми соли гузашта доир ба масъалаи пастсифат будани маводи доруворӣ ва пеш нарафтани саноати дорусозӣ изҳори нигаронӣ карда будам.

Вале вазъият дар ин самт то ба ҳол беҳтар нагардидааст.

Холо дар мамлакат 32 корхонаи хурди соҳа фаъолият дорад, вале онҳо ҳамагӣ 240 номгӯи маводи доруворӣ ва тиббиро истеҳсол меkunанд.

Яъне нарасидани доруворӣ, пастсифат будани аксари онҳо ва рушд накардани саноати дорусозӣ дар мамлакат ба яке аз масъалаҳои ташвишвар табдил ёфтааст.

Ҳол он ки дар кишвари мо зиёда аз 3500 нави гиёҳҳои шифобахш ва садҳо сарчашмаи обҳои гармӣ таъобатӣ мавҷуданд.

Бо мақсади беҳтар намудани вазъ пешниҳод менамоем, ки аз соли 2018 воридоти технологияҳои наватарин барои корхонаҳои дорусозӣ ва таҷхизоти ҳозиразамони таҷхису таъобат аз андоз аз арзиши иловашуда ва бочи гумрукӣ озод карда шавад.

Мо ба раванди солимгардонии маъҷубон, дастгирии иҷтимоии табақаҳои осебпазири аҳоли, аз ҷумла кӯдакони ятиму бесаробонмонда, оилаҳои камбизоат ва дастрасии онҳо ба хизматрасонии тиббӣ ва иҷтимоӣ тавачҷуи хос зоҳир намуда, дар ин самт ҳамаи тадбирҳои саривақтиро амалӣ карда истодаем.

Масалан, маблағгузориҳои хона — интернатҳои ятимон, маъҷубон ва пиронсолон дар як сол ба як бошанда 21 ҳазор сомонӣ ва хонаи кӯдак ба як кӯдак 15 ҳазор сомонӣ рост меояд, ки нисбат ба соли 2010 мутаносибан ҷор ва дуҷуним баробар зиёд мебошад.

Барои мактаб-интернатҳои низоми маорифи кишвар бошад, ба як хонанда дар як сол аз бучети давлат ба ҳисоби миёна 7500 сомонӣ маблағ сарф карда мешавад, ки афзоиши он дар ҳафт соли охир беш аз се баробарро таҷкил медахад.

Вале масъалаҳои вобаста ба тайёр кардани кадрҳои соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ, ҷорӣ намудани шаклҳои инноватсионии кори иҷтимоӣ ва таъмини муҳити дастрас барои

маъҷубон беҳбудиро тақозо доранд.

Аз ин рӯ, ба вазоратҳои тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, меҳнат, муҳоҷират ва шугли аҳоли, маориф ва илм супориш дода мешавад, ки оид ба ҳалли мушкилоти мавҷуда ҷораҳои зарурӣ андешида, камбудии ҷойдоштаро ислоҳ намоянд.

Ҳукумати кишвар ба масъалаи шугл ва таъсиси ҷойҳои нави корӣ диққати махсус дода, дар ин самт якҷанд барномаҳои давлатиро амалӣ намуда истодааст.

Соли 2017-ум 135 ҳазор ҷойи кори доимӣ, муваккатӣ ва мавсимӣ ташкил шудааст, ки ин мушкилоти нарасидани ҷойҳои кориро дар мамлакат ҳал карда наметавонад.

Аз ин рӯ, мо бояд дар ҳамкорӣ бо соҳибкорони ватанӣ ва тавассути харҷи бештар ҷалб намудани сармояи дохилӣ хориҷӣ, аз ҷумла сармояи мустақим соҳтмони корхонаҳои хурду миёна ва азхудкунии заминҳои навро, ки омили муҳайё кардани ҷойҳои кори нави мебошанд, ҷиддӣ ба роҳ монем.

Вобаста ба ин, Ҳукумат вазифадор аст, ки ҷиҳати таъсис додани корхонаҳои хурду миёна тадбирҳои бетаъхир андешад ва дар давоми соли 2018-ум 110 ҳазор ҷойи кори доимӣ, бахусус, барои занону ҷавонон таъсис диҳад.

Вазоратҳои меҳнат, муҳоҷират ва шугли аҳоли, саноат ва технологияҳои нави, маориф ва илм, кумитаҳои кор бо ҷавонон ва варзиш, занон ва оила, рушди сайёҳӣ, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо зарур аст, ки масъалаи шугли аъзои ҳар як оилаи кишварро таҳлил карда, ҷалби онҳо ба соҳаи кишоварзӣ, корҳои хонагӣ, қосибӣ, ҳунароҳои мардумӣ, инчунин, корҳои мавсимӣ ва хизматрасонӣ таъмин созанд.

Дар баробари ин, касбомӯзии калонсолонро ба роҳ монда, дар заминаи муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, ибтидоӣ, миёна ва олии касбӣ марказҳои касбомӯзӣ ташкил карда шаванд.

Бо дарназардошти сахми созандаи ҷавонон дар мамлакат мо соли 2017 — ро Соли ҷавонон эълон намудем.

Ин иқдом дар татбики сиёсати давлатӣ оид ба дастгирии ҷавонон нақши назаррас бозид.

Ташаббуси мазкур, инчунин, барои боло рафтани ҳисси ватандӯстӣ, ташаккули тафаккури ҷавонон оид ба масъалаҳои ифтихори милли ва ҳудогохиву ҳудушиносӣ тақони ҷиддӣ бахшид.

Боиси қаноатмандист, ки ҷавонони бонангу номус ва боиродаи мо ҳамчун нерӯи созанда дар маърақаҳои муҳимми давлативу ҷамъиятӣ фаъолона иштирок карда, дар қорҳои ободонӣ ва бунёдкорӣ ҳиссаи сазовор гузошта истодаанд.

Дар ин раванд, зарур аст, ки минбаъд ҳуди ҷавонон ташаббускори амалҳои созанда бошанд, дастовардҳои илмиву эҷодии ҳудро сари вақт муаррифӣ созанд, ба муқобили зуҳуроти номатлуб мубориза баранд, зиракии сиёсиро аз даст навода, дар ҳифзи амнияти ҷомеа ва давлат омода бошанд, таъриху фарҳанги халқамонро ғиромӣ доранд ва барои ободиву пешрафти минбаъдаи Ватани маҳбубамон саъю кӯшиш намоянд.

Ғамхорӣи Ҳукумат нисбат ба ҷавонон танҳо бо Соли ҷавонон маҳдуд намешавад. Баръакс, ҳалли масъалаҳои вобаста ба наврасону ҷавонон минбаъд низ самти муҳимтарини фаъолияти мо хоҳад буд.

Мо бояд ба оммавиғардонии варзиш, таблиғи тарзи ҳаёти солим ва рушди бемайлони варзиш дар мамлакат таваччуи бештар зохир намоем.

Варзиш ҳамчун қосиди сулҳ воситаи беҳтарини муаррифии давлату миллат дар арсаи байналмилалӣ ба шумор меравад.

Имсол варзишгарони тоҷик дар бисёр мусобикаҳои минтақавӣ ва ҷаҳонӣ иштирок карда, шаъну шарафи Ватани азизамонро баланд бардоштанд, ки ин дастовардҳои онҳо тухфаи сазовор ба Соли ҷавонон мебошад.

Ҳарчанд ки дар шаҳру ноҳияҳои мамлакат аз соли 2011 то 2016-ум беш аз 1400 иншооти варзишии нав бунёд гардида, қариб 1100 иншоот таъмиру таҷдид шудааст, вале мо бояд дар оянда низ ба бунёди майдонҳо, иншооти толорҳои варзишӣ ва рушди минбаъдаи инфрасохтори соҳаи варзиш диққати ҷиддӣ диҳем.

Имсол танҳо дар шаҳри Душанбе 75 майдону марказҳои хурду бузурги варзишӣ бунёд гардида, дар аксари гулгаштҳо ва боғҳои фарогату истирохат ҷойҳои алоҳидаи машқу тамрин сохта шуданд, ки ин ҳама ба оммавигардонии варзиш ва ташвиқи тарзи ҳаёти солим дар байни наврастони ҷавонон мусоидат менамояд.

Рохбарияти шаҳри Душанбе, иловатан, тасмим гирифтааст, ки соли 2018 дар пойтахти мамлакат барои наврастони ҷавонон боз 90 майдонҳои варзишӣ ва гулгаштҳои нав сохта, то ҷашни истиқлолият ба истифода супорад.

Дар доираи ин ташаббус ба роҳбарони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳои Сугду Хатлон ва раисони шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ супориш дода мешавад, ки нақшаи ҷорабинӣҳо таҳия карда, то ҷашни 30 – солагии истиқлолият ҳамаи имкониятҳоро ба оммавигардонии варзиш, ташвиқи тарзи ҳаёти солим ва рушди варзиш сафарбар созанд.

Зарур аст, ки дар маркази вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо, шаҳраку дехот, маҳалҳои аҳолинишину дехаҳо якҷо бо соҳибкдорону тоҷирон ва дигар шахсони саховатпеша бунёди боғу гулгаштҳо, марказҳои истирохату фарогат, майдону толорҳои варзишӣ ва дигар корҳои ободонӣ дастҷамъона идома дода шаванд.

Ҳозирини гиромӣ!

Кишвари мо роҳи эъмори ҷомеаи ҳуқуқбунёдро интиҳоб намудааст, ки яке аз ғояҳои

асосии он таъмини волоияти конун ва хифзи ҳукуку озодихои инсон ва шаҳрванд мебошад.

Принсипи мазкур тақозо менамояд, ки муносибатҳои ҷамъиятӣ дар ҳамаи соҳаҳо таваҷҷути конунҳое танзим шаванд, ки ҷавобгӯии меъёрҳои ахлоқ ва адолату инсондӯстӣ бошанд.

Яке аз иқдомоти муҳим дар ин самт яқинӣ бо Конуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» ворид намудани тағйири илова ба шаш конун ва санадҳои меъёрии ҳукукӣ мебошад, ки аз ҷониби сокинони мамлакат дастгирӣ ёфт.

Мусаллам аст, ки фароҳам овардани фазои ҳукукӣ дар ҷомеа вазифаи аввалиндараҷаи давлати ҳукукбунёд мебошад.

Барои амалӣ намудани ин ҳадаф, пеш аз ҳама, хифзи амният ва тартиботи ҳукукӣ зарур аст. Зеро амният ва субот заминаи асосии рушди давлат ба ҳисоб меравад.

Аз ин ҷост, ки ҳоло таъмини амният дар ҷомеаи ҷаҳонӣ дар сарҳати масъалаҳои муҳими рӯз қарор дорад.

Дар соҳа, ки сипарӣ шуда истодааст, мо шохиди содир шудани амалҳои муҳими террористӣ дар Осиёву Африқо ва Аврупову Амрико гардидем ва қариб рӯзе нест, ки сокинони ин ё он ғӯшаи ҷаҳон қурбони ҷиноятҳои террористӣ нагарданд.

Бо вучуди ҷунин вазъ, дар арсаи байналмилалӣ то ҳол таърифи ягонаи мафҳумҳои «терроризм» ва «террорист» вучуд надорад, ки ин ҳолат ба истифодаи меъёрҳои дугона ва духӯрагиву гуногунфаҳмиҳо мусоидат карда истодааст.

Мо бояд ҳамеша дар назар дошта бошем, ки терроризм ва террористро ба худӣ ва

бегона, ашаддӣ ва ислохгаро ё хубу бад чудо кардан мумкин нест. Баръакс, тавре ки ман борҳо таъкид намуда будам, террорист ватан, дин, мазҳаб ва миллат надорад.

Зухуроти терроризм ба суботи амнияти қураи замин ҳавфу ҳатари бениҳоят зиёд дорад.

Ҳатарҳои замони муосир, вазъият дар Ҳовари Миёна, баҳусус, вазъи Афғонистони ҳамсоя моро водор месозанд, ки ба масъалаи таъмини амният диққати аввалиндараҷа диҳем.

Баҳусус, дар қаламрави Афғонистон пайдо шудани террористони ба ном «Давлати исломӣ», ки баъзе шаҳрвандони кишварҳои аъзои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил низ ба он шомиланд, вазъро боз ҳам ноором намуда, боиси ташвиши давлатҳои ҳамсоя гардидааст.

Тоҷикистон, ки бо Афғонистон сарҳади тӯлонӣ дорад, ба ин масъала бетафовут буда наметавонад.

Вазъи имрӯзаи сарҳад бо Афғонистон низ моро водор менамояд, ки ба ин масъала тавачҷуҳи бештар зоҳир намоем.

Мушкилоти дигари бо вазъи Афғонистон алоқаманд муомилоти ғайриқонунии маводи муҳаддир мебошад.

Ба ҳама маълум аст, ки муомилоти ғайриқонунии маводи муҳаддир яке аз сарчашмаҳои маблағгузори терроризми байналмилалӣ ва нооромии дар ҳама ба шумор меравад.

Тибқи маълумоти расмӣ Созмони Милали Муттаҳид имсол майдони кишти ин зироатҳо 63 фоиз зиёд шуда, то ба 328 ҳазор гектар расидааст ва дар назар аст, ки истехсоли маводи муҳаддир нӯҳ ҳазор тоннаро дар муодили афюн ташкил хоҳад кард ва қўшиши интиқоли қисми муайяни ин мавод тавассути кишвари мо низ сурат хоҳад гирифт.

Аз соли 1994 инҷониб аз тарафи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва сохторҳои низомии кишвар беш аз 121 тонна маводи нашъаовар, аз ҷумла зиёда аз 34 тонна героин мусодира карда шудааст, ки ин миқдор мавод метавонист қариб 53 миллион нафарро гирифтори бемории нашъамандӣ ва ҳамин қадар оилаҳоро бадбахт гардонад.

Бо вучуди ин, зарур аст, ки мубориза бар зидди маводи муҳаддир аз ҷониби Агентии назорати маводи нашъаовар ва дигар сохтору мақомот боз ҳам пурзӯр гардида, дар ин самт тадбирҳои иловагӣ андешида шаванд.

Дар шароити мураккабу печидаи ҷаҳони муосир хизматчиёни ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳ ва кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ вазифадоранд, ки барои ҳимояи марзу буми давлати соҳибистиклоламон, ҳифзи суботи сиёсӣ ва қонуниятро таърифи ҳуқуқӣ доим омода бошанд.

Мо ба фарзандони ҳасуру далери ҳалқамон – ҳомиёни Ватани маҳбубамон эътимоди қомил дорем ва бо онҳо ифтиҳор мекунем.

Дар баробари ин, ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки бо дарназардошти вазъи мураккаби ҷаҳони имрӯза ҷиҳати фароҳам овардани шароити мусоид барои зиндагиву хизмати низомӣ, мустаҳкам гардонидани асосҳои моддиву техникаи Қӯшунҳои сарҳадӣ ва дигар ҷузъи томи Қувваҳои Мусаллаҳ, бунёди инфрасохтори муосири ҳифзи сарҳад, таъмин намудани сохтору мақомоти зикршуда бо кадрҳои баландхисоси ҳарбӣ тадбирҳои зарурӣ андешад.

Мо диққати сохтору мақомоти давлатӣ ва аҳли ҷомеа ро мунтазам ба масъалаи пурзӯр намудани мубориза бо коррупсия ҷалб мекунем, зеро бо вучуди тадбирҳои дар ин самт андешидаи Ҳукумат ҳанӯз ҳам ҳолатҳои содиравии амалҳои коррупсионӣ қам нестанд.

Соли 2017 аз ҷониби баъзе хизматчиёни давлатӣ, қормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва сохторҳои низомӣ содиравии ҷинойтҳои дорои хусусияти коррупсионӣ нисбат ба соли 2016 зиёд шудааст.

Аз ҷумла, содир шудани ҷунин ҷинойтҳо аз ҷониби кормандони вазоратҳои маориф ва илм, тандурустӣ, меҳнат, муҳоҷират ва шугли аҳоли, Ҷумҳурии давлатии идораи замин ва геодезӣ, ҷумҳурии андоз, кор бо ҷавонон ва варзиш, судҳо ва бонкҳо бештар ба қайд гирифта шудааст.

Содир намудани ҷинойтҳои коррупсионӣ дар маҷмӯи иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ низ таъҷили зиёдшавӣ дошта, дар муқоиса ба соли 2016-ум 25 фоиз афзудааст.

Аз ин лиҳоз, ба роҳбарони вазорату идораҳо, бахусус, маҷмӯи ҳифзи ҳуқуқ, маҷмӯи иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ҳудудоракунии шаҳраку деҳот зарур аст, ки интиҳоб ва ҷобачогузори кадрҳои танҳо таваҷҷути озмун ба роҳ монда, барои тоза кардани сафӣ маҷмӯи аз шахсони тасодуфӣ, риояи қатъии Кодекси одоби хизматчиӣ давлатӣ ва татбиқи усулҳои муассири назорати дохилӣ ҷорачӯӣ намоянд.

Маъсалаи ҷиддии дигаре, ки бояд маърифи таваҷҷуҳи доимии мо қарор дошта бошад, ин пешгирии омилҳои коррупсионӣ дар соҳаи истифодаи замин мебошад.

Бо мақсади таъмини эҳтиёҷоти аҳоли дар давраи истиклолият зиёда аз 130 ҳазор гектар, аз ҷумла 27 ҳазор гектар замини қорами обӣ ба шаҳрвандон ҳамчун замини наздиҳавлигӣ дода шудааст.

Лекин ҳоло ҳам ҳолатҳои тақсими гайриқонунии хариду фурӯш ва ҳудсарона ишғол намудани замин аз байн нарафтаанд.

Танҳо дар давоми 10 соли охир қариб 1300 ҷинойти дорои хусусияти коррупсионии вобаста ба замин содир шудааст.

Бинобар ин, ба Прокуратураи генералӣ, Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия ва Ҷумҳурии давлатии идораи замин ва геодезӣ супориш дода мешавад, ки дар ҳамкорӣ бо дигар маҷмӯи давлатӣ ҷиҳати сари вақт ошкор ва пешгирӣ

намудани ҳукуквайронкуниҳо оид ба замин, хусусан, ҷиноятҳои коррупсионӣ дар ин самт тадбирҳои катъӣ андешанд.

Мухтарам аъзои Маҷлиси милли ва вакилони Маҷлиси намояндагон!
Ҳамватанони азиз!

Тоҷикистони соҳибистиклол ҳоло ба шарофати заҳмати халқи соҳибмаърифату тамаддунсозаш ба марҳалаи нави рушд ворид шудааст.

Сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ ва ваҳдати якпорчагии мардуми шарафманди тоҷик имкон дод, ки мо маҷрои рушди иқтисоди миллиамонро ба қуллӣ тағйир диҳем, барномаҳои нави давлатиро қабул кунем, соҳтори давлатдориамонро, ки асоси онро принсипи адолати иҷтимоӣ ташкил медиҳад, таҳким бахшем, иқтидорҳои нави истехсолиро ба қор андозем, сокинони мамлакатро дар тамоми фасли сол бо нерӯи барқ таъмин кунем ва барои рушди минбаъдаи соҳаҳои ҳаётан муҳимми кишвар шароит ва заминаи мусоид фароҳам оварем.

Ин пешравии бо саъю кӯшиши ҳар як сокини мамлакат, аз ҷумла кишоварзону қорғарон, мутахассисону муҳандисон, омӯзгорону зиёиён, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва роҳбарону масъулони тамоми соҳторҳои давлатӣ ба даст омадаанд ва бори дигар аз иродаи қавӣ, заҳматпешагӣ ва ҳисси баланди ватандӯстона доштани қулли шаҳрвандони Тоҷикистони муқаддасу маҳбубамон дарак медиҳанд.

Вале меҳодам маҳсус таъкид намоям, ки бо вучуди ҳамаи дастоварду пешравии дар назди мо шумо ҳанӯз ҳам мушқилоту масъалаҳои зиёди ҳалталаб қарор доранд.

Вазифаи муҳимтарини вакилони мардум, аъзои Ҳукумат, роҳбарони тамоми идораҳои муассисаҳо, вилоятҳо ва шаҳро ноҳияҳо, ташкилоту муассисаҳо, қулли хизматчиёни давлатӣ, ҷавонону бонувон, аҳли зиё ва умуман, ҳурду бузурги мамлакат аз он иборат аст, ки минбаъд низ саъю кӯшиши ҳурро, дар навбати аввал, ба хоҷири ҳифзи сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ ва ваҳдати милли дар кишвари азизамон сафарбар созанд.

Яъне мо вазифадорем, ки боз ҳам бештар захмат кашида, ба иҷрои ҳадафҳои стратегии миллиамон – таъмини истиклолияти энергетикӣ ва истифодаи самарабахши нерӯи барқ, аз бунбасти коммуникатсионӣ баровардан ва ба кишвари транзитӣ табдил додани Тоҷикистон, ҳифзи амнияти озукаворӣ ва дастрасии аҳолии мамлакат ба гизои хушсифат ноил гардем, диёрамонро то гӯшаҳои дурдасттарини он боз ҳам ободу зебо гардонем, корхонаву коргоҳҳои нав бунёд кунем, барои сокинон чойҳои корӣ муҳайё намоем ва сатҳу сифати зиндагии халқамонро аз имрӯза дида, баланд бардорем.

Зеро мардуми шарифи Тоҷикистон ҳукуки маънавии зиндагии шоистаро доранд.

Танҳо бо сабру таҳаммул, иродаи мустаҳкам, иттиҳоду сарчамъӣ, саъю талоши аҳлона, захираи содиқонаву софдилона, масъулияти баланд ва ташаббусҳои созанда мо метавонем ба ҳадафҳои дар наздамон қарордошта муваффақ шавем ва ҳамаи нақшаву барномаҳои қабулкардаамонро амалӣ намоем.

Чанд рӯз пеш Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро доир ба таҷлили чашни 30 — солагии истиклолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба имзо расонида, ба Ҳукумат дастур додам, ки қарор ва нақшаи чорабиниҳоро вобаста ба ин санаи фархунда омода намояд.

Ба Ҳукумат ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ супориш дода мешавад, ки ба таҳияи лоиҳаи қарори Ҳукумат ва нақшаи чорабиниҳо бо масъулияти том ва ҳисси баланди ватандӯстӣ муносибат карда, ба масъалаи бунёди иншооти маорифу тандурустӣ, фарҳанг ва дигар муассисаҳои иҷтимоӣ, роҳҳо, корхонаву коргоҳҳои истеҳсолӣ, махсусан, ободу зебо гардонидани маҳалли зист, хиёбонҳо, гулгашту майдонҳо ва дигар қорҳои созандагӣ эътибори аввалиндарача диҳанд.

Дар баробари ин, барои тарғиби васеи моҳияти истиклолият ва озодӣ, соҳибватаниву соҳибдавлатӣ ва арзишҳои неки милли тамоми зиёиёни мамлакат, олимону донишмандон, ҷавонону занон, роҳбарони муассисаҳои илмиву фарҳангӣ, аз ҷумла Вазорати фарҳанг, Академияи илмҳо, Кумитаи телевизион ва радио сахм гирифта, ин арзишҳои муқаддаси миллиро ба таври васеъ инъикос кунанд, дар тафаккур ва андешаи ҳар як сокини кишвар, бахусус, наврасону ҷавонони мамлакат мазмун ва моҳияти соҳибистиклоливу озодиро ҳарчи бештар чой намоянд.

Ман ба қудрати созандаи халқи азизам итминони комил дорам ва дилпуруна изҳор менамоям, ки мо бо захираҳои ғайриаҷибонаи ахлоқи худ дар ояндаи наздик мушкилотро, ки дар ҳаёти ҷомеа ва давлатамон вучуд доранд, бартараф мекунем ва барои мардумамон шароити зиндагии боз ҳам беҳтару сазовор муҳайё месозем.

Ба ҳар яки шумо — вакилони халқ, ҳозирини ғиромӣ ва қулли мардуми шарифи Тоҷикистон саломативу сарбаландӣ, иқболи нек, ҳонаи обод ва барори қор орзу менамоям!

Ҳамеша сарфарозу сарбаланд бошед, ҳамватанони азиз!